

Dato: 14.02.2019
Vår ref.: 18-1682
Deres ref.: 18/5852

Endringer i vergemålsloven mv. - høringsuttalelse

Det vises til høring om endringer i vergemålsloven mv. med høringsfrist 14.02.19.

Til kapittel 3. Adgang til særskilt forvaltning

Departementet foreslår å åpne for at gavegiveren kan fastsette alternativ forvaltning etter at en gave er gitt gjennom endringer i vergemålsloven § 95. Finans Norge støtter ikke endringsforslaget ettersom vi mener det vil kunne resultere i en rekke praktiske utfordringer. Begrunnelsen er som følger:

Avtalerettslig er en gave et endelig dispositivt utsagn, og et slikt utsagn kan i utgangspunktet ikke trekkes tilbake. Dersom gavegiveren i ettertid skal kunne fastsette en alternativ forvaltning enn forvaltning gjennom Fylkesmannen, oppstår spørsmål om gavegiveren kan knytte vilkår til hvordan gaven skal forvaltes, f.eks. kreve at midlene står sperret på konto i bank, settes inn i fond eller en kombinasjon av ulike vilkår el. Blir betingelsene for å få gave for omfattende, oppstår spørsmålet om gaven er gitt eller ikke. Etter vår oppfatning innebærer omfattende betingelser for mottakelse av gaver og eventuell endring av slike betingelser et stort tvistepotensiale mellom gavemottakere/gavemottakeres verger og andre gaveyttere.

Vi kan ikke se at Justisdepartementet har drøftet denne problemstillingen. Vi antar at dette skyldes at departementet er av den oppfatning at vergen uansett må be om fylkesmannens samtykke før det brukes av kapitalen til personen under vergemål, jf. vergemålsloven § 37. Så vidt vi forstår ordlyden i vergemålsloven § 95 kan imidlertid gaveytteren både bestemme hvordan gaven skal forvaltes og brukes, slik at § 37 ikke komme til anvendelse.

Ordlydsendringen departementet har foreslått gjør ingen endring i dette.

Departementet har i hovedsak foreslått endringen med sikte på gaveyttere som er foreldre. Dersom departementet ønsker å gå videre med forslaget, mener vi at adgangen til å fastsette alternativ forvaltning *etter* at gaven er gitt kun burde fastsettes som en spesialregel for foreldre som gavegivere. Fosterforeldre eller andre som har daglig omsorg for den mindreårige må her likestilles med foreldre.

Departementet drøfter i høringsnotatet hvordan situasjonen der midlene fra gaveytter er sammenblandet med andre midler skal løses, og skisserer bruk av bl.a. et forholdsmessighetsprinsipp. Finans Norge mener at departementets løsning nok kan fungere i teorien, men at det både vil være tidkrevende og lite effektivt for Fylkesmannen å måtte vurdere gaveyters dokumentasjon, og hvis nødvendig også foreta disse beregningene. Under den forutsetning at departementet velger å gå videre med dette forslaget, bør det stilles krav om at gaven er plassert på egen konto for at forvaltningen skal kunne endres.

Til kapittel 7. Opplysninger fra Folkeregisteret

Finansforetak har behov for opplysninger om vergemål og stadfestet fremtidsfullmakt. Dersom disse opplysningene blir omfattet av taushetsplikten etter folkeregisterloven § 9-1, støtter vi forslaget om endringen av finansforetaksloven § 16-2 sjette ledd.

Andre problemstillinger

I forbindelse med høringen om ny finansavtalelov har Finans Norge adressert enkelte problemstillinger som gjelder grensdragningen mellom vergemålsloven og finansavtaleloven. Finans Norge mener det er nødvendig å få en løsning på disse problemstillingene og vil derfor gjenta disse:

a) Vergers innsyn i historiske opplysninger

Finansforetak får jevnlig forespørsler om vergers rett til innsyn i historiske kontoopplysninger og personopplysninger, dvs. informasjon fra perioden forut for vergeoppnevningen, til konto tilhørende voksne personer under vergemål. I dag finnes det etter vår oppfatning ikke klart hjemmelsgrunnlag for utlevering, likevel slik at opplysningene i noen grad utleveres dersom det kan dokumenteres et saklig behov. Finans Norge mener at Justisdepartementet må vurdere om det er behov for en klarere lovhjemmel for vergenes rett til innsyn.

b) Avtaleinngåelse med mindreårige fylt 15 år

Finans Norge opplever til noen grad at 15-åringers rettigheter etter finansavtaleloven § 25 har blitt begrenset gjennom krav om samtykke fra verge(-n). Finans Norge mener at mindreårige som har fylt 15 år og som har frie rådighetsmidler til disposisjon, må kunne opprette konto og inngå avtale om vanlige betalingstjenester, herunder kort som kan benyttes til handel på internett, uten samtykke fra vergene.

c) Kontoforhold for fosterbarn

Finans Norge mener Justisdepartementet bør vurdere behovet for hjemmelsgrunnlag for kontoopprettelse for fosterbarn. Fosterforeldre vil ofte ønske at fosterbarn kan få en brukskonto med bankkort på samme måte som andre barn, og ved langvarige plasseringer i fosterhjem kan fosterforeldrene ønske å spare penger på konto i barnets navn.

Med mindre det er særskilt fastsatt vil fosterforeldre ikke ha foreldreansvaret etter barneloven, jf. vergemålsloven § 16, selv om de har den daglige omsorgen for barnet. Etter finansavtaleloven § 25 er det dermed vergen eller vergene som oppretter konto for mindreårige (og inngår avtale om betalingsinstrumenter). Det vil i mange tilfelle - av ulike årsaker – kunne være vanskelig å få foreldrene til å medvirke til kontoopprettelse og avtale

om betalingsinstrumenter. Finans Norge er kjent med at barnevernet i en del tilfeller har utstyrt fosterforeldre med et brev hvor barnevernet gir fosterforeldrene fullmakt til å opprette konto i fosterbarnets navn. Vi forstår det slik at barnevernet har kompetanse til å gi slik fullmakt. Kontoopprettelse i fosterbarnets navn er et nødvendig behov i enkelte tilfeller og enkelte banker tilbyr derfor opprettelse av konto i slike tilfeller, i kraft av fullmakten fra barnevernet. Vi oppfordrer til at barnevernet gis uttrykkelig hjemmel til å gjøre unntak fra finansavtaleloven § 25 og vergemålsloven § 16.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Evy Ann Hagen
direktør / advokat MNA

Vegard Bjerke Øye
juridisk rådgiver